

Nr 123.

Av herrar Lindström och Osvald, om förbud mot oljetappning från fartyg i rikets mot havskust belägna områden.

Under sommaren 1949 lästes i pressen följande (Morgon-Tidningen den 24 juli 1949):

En rad organisationer för natur- och djurskydd samt jakt- och fiskevården uppvaktade på lördagen (23 juli 1949) såväl länsstyrelsen — i Stockholms län — som kommerskollegium med anledning av den stora uttappningen av olja i vattnet i Furusundsleden. Man hemställer att effektiva åtgärder vidtagas för att förhindra att skadegörelse av detta slag upprepas. Hos länsstyrelsen har man begärt utredning, hur oljeuttappningen kunnat ske. Önskemålet är att få fram ett förbud mot oljetappning i vattnet innanför territorialgränsen. För den mycket stora kategori människor från tätorter, som sommartid vistas i skärgården för rekreation, kan oljebeläggningen av badplatser, båtar m. m. mer eller mindre fördärva en välbehövlig semester. Skadegörelsen är ingalunda av snabbt övergående art utan kvarstår mycket länge, ibland i årtal. Särskilt ödesdiger är oljetappningen för fågellivet. Sjöfågeln, som enligt erfarenheten gärna faller i det av oljan förorsakade »blekvattnet», får fjädrarna hopklibbade av oljan och kan därefter ej dyka. Följden blir, att fåglarna dö sväldöden. För skärgårds- och kustbefolkningen och för alla vänner av naturskydd och djurskydd framstår det som en nödvändighet att en dylik skadegörelse förhindras... Överallt ser man fåglar, som äro svarta av oljan. Fiskarbefolkningen får sina garn och skötar förstörda av oljan, som inte torkar utan sitter kvar, så att garnen ruttna.

Den 9 januari 1950 lästes denna notis i Morgon-Tidningen:

Tusentals ejdrar och dykänder, översmorda med olja och slam från oljeeldade fartyg, ha de senaste dygnen drivit i land på den jylländska kusten vid Aså, meddelas till Nationaltidende från Aalborg. Jägare och fiskare ha skjutit och slagit ihjäl åtskilliga av fåglarna för att befria dem från deras plågor, men då det rör sig om så många har ingen privatperson råd att offra den ammunition, som behövs för att avliva alla fåglarna. Myndigheterna hålla nu på att undersöka vad som kan göras. Enbart en pojke har med en käpp slagit ihjäl 150 stora ejdrar allt eftersom de drivit i land.

Slutligen återfinns i Afton-Tidningen den 22 januari 1950 ett så lydande meddelande:

Göteborg, söndag.

Massvis med sjöfågel, som är indränkt i olja, har observerats i Skagerack nordväst om Skagen. Fiskeritillsyningsmannen Axel Karlsson, Knippla, har vädjat till alla fiskare att göra vad de kunna för att förkorta fågelns liv. De, som ha gevär, kunna påräkna ersättning för ammunition av djurskyddsföreningen.

Iakttagelserna från de danska kusterna ha framdragits för att belysa, att det här rör sig om ett omfattande problem. Vissa underrättelser antyda också, att oljetappning från svenska fartyg har del i skulden till berörda förhållanden inom danska farvatten i Kattegatt och Skagerack. Enligt ett meddelande i Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning den 13 januari 1950 har Danmarks djurskyddsförening föreslagit att frågan om fartygens uttappning av olja till sjöss skall tagas upp på internationella sjöfartskongressen i Haag i augusti 1950. Sjöfågelsdöden genom oljan har motiverat denna framställning.

Efter den i denna motion nämnda uppvaktningen hos länsstyrelsen i Stockholms län och kommerskollegium utfärdade länsstyrelsen i fråga den 7 oktober 1949 följande kungörelse nr 283 angående »förbud mot förorening av vatten genom avfall från fartyg inom vissa delar av Saltsjön»:

Länsstyrelsen — som genom beslut den 21 juni 1948 utfärdat förbud mot förorening av vatten genom avfall från fartyg inom vissa i beslutet närmare angivna, invid Stockholms stad belägna vattenområden — förordnar, med stöd av kungl. kungörelsen den 17 oktober 1941 (nr 834) samt 6 § 1 mom. gällande landshövdingensinstruktion, att förbud av enahanda innebörd, innefattat i nedan nämnda föreskrifter, skall från och med den 1 januari 1950 tills vidare gälla jämväl för de av länsstyrelsens beslut den 21 juni 1948 ej omfattade delar av Saltsjön, vilka tillhöra länet.

1. Det är envar vid vite av femhundra kronor förbjudet att från fartyg — under vilket uttryck inbegripas jämväl mindre farkoster — utsläppa eller utkasta bränn- eller spillolja, reningsmassa för sådan olja eller andra vätskor, vilka kunna förorsaka eldfara eller förorening.

2. Det är vid enahanda vite ock förbjudet att från fartyg utsläppa eller utkasta avfall, som kan medföra förorening av vattnet eller vid ilandspolning föranleda olägenhet eller obehag för strandinnehavare eller badande, såsom sot, aska, sopor, trassel, spån, stickor, papper eller köksavfall.

3. Vad ovan stadgats innefattar icke förbud mot utspolning av exkrementer eller avloppsvatten från fartygs WC-anläggning.

I begreppet Saltsjön innefattas den del av Stockholms län, som har kust mot Östersjön (däri inräknat Ålands hav). Länsstyrelsens — av kommerskollegium gillade — åtgärd är ett synnerligen gott handtag åt fågelskyddet, kustbefolkningen och sommargästerna. Att det är motiverat av förhållandena framgår av erfarenheten, vilket ovan belysts. Det är angeläget att likartade skyddsåtgärder komma till stånd i rikets samtliga kusttrakter. Detta torde lämpligast kunna ske genom kungl. förordning, gällande principiellt lika för rikets alla ifrågakommande delar.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen må hos Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder, som åsyfta förbud mot oljetappning från fartyg och annan skadlig förorening av vattnet i rikets mot havskust belägna områden.

Stockholm den 24 januari 1950.

Rickard Lindström.

Hugo Osvald.